

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та впровадженням інновацій

УДК 338.47.011

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Поклонська Лілія Сергіївна – кандидат економічних наук, викладач кафедри економіки, управління підприємствами та логістики, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця(м. Харків, Україна) e-mail: poklonskaya.lilia@gmail.com

Ефективність і техніко-економічні показники виробничого процесу залежать від його організації в часі. Одним із таких показників є тривалість виробничого циклу, від якої залежить обсяг незавершеного виробництва та напівфабрикатів, вартість яких входить до обігових коштів. У той же час тривалість виробничого циклу впливає на оборотність обігових коштів: чим коротший цикл, тим менше потрібно оборотних коштів [2].

Один із найважливіших показників, який є основою для розрахунку багатьох інших показників виробничо-господарської діяльності підприємства, є виробничий цикл. Виробничий цикл включає час виконання технологічних операцій, що являє собою основну складову виробничого циклу, яка необхідна для здійснення конкретних робочих операцій перетворення предмета праці на готову продукцію. Підготовчо-завершальний час виділяється робітникам для ознайомлення із задачею готової продукції. Тривалість операційного циклу складається з часу виконання технологічної операції та підготовчо-завершального часу, тобто тривалість операційного циклу – це час оброблення однієї партії деталей на конкретній операції технологічного циклу [3].

Раціональна організація виробничого процесу, особливо потокового, передбачає виконання усіх часткових процесів протягом мінімально можливого часу, з мінімальними затратами праці та коштів. У підсумку забезпечується скорочення не лише тривалості виробничого процесу, але й мінімізація всього виробничого циклу.

Саме тому доцільно виділяють кілька способів впливу на виробничий цикл, такі як: організаційні заходи та підвищення технічного рівня виробництва. До організаційних заходів, можна віднести такі як: змен

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ

шення перерв, що викликані міжопераційними «пролежуваннями», і перерв за рахунок застосування паралельного та паралельно-послідовного видів руху предметів праці та поліпшення системи планування; зведення до мінімуму перерви очікування, за рахунок формування планів-графіків виготовлення продукції і раціонального запуску деталей у виробництво; впровадження предметно-замкнених і подетально-спеціалізованих цехів і дільниць, створення яких зменшує довжину внутрішньоцехових і міжцехових маршрутів, скорочує витрати часу на транспортування; побудова графіків комбінування різних виробничих процесів, що забезпечують часткове суміщення в часі виконання суміжних робіт і операцій [1].

Технічне вдосконалення виробництва йде в напрямку впровадження нової технології, прогресивного обладнання і нових транспортних засобів. Це веде до скорочення виробничого циклу за рахунок зниження трудомісткості власне технологічних і контрольних операцій, зменшення часу на переміщення предметів праці. Підвищення технологічності конструкцій виробів полягає у максимальному наближенні останніх до вимог технологічного процесу. Зокрема, раціональне розчленування конструкції виробу на вузли та дрібні складальні одиниці є важливою умовою для паралельного їх складання і скорочення тривалості виробничого циклу складальних робіт [4].

На сьогодні для ефективної і конкурентоспроможної організації виробництва використовуються такі принципи організації виробництва: безперервність, прямоточність, паралельність, пропорційність, ритмічність, спеціалізація. Безперервність передбачає таку організацію виробничого процесу, за якої кожна наступна операція повинна починатися відразу ж після закінчення попередньої без будь-яких перерв у часі. Принцип прямоточності покликаний забезпечити найкоротший шлях проходження виробів по всіх стадіях й операціях виробничого процесу – від запуску початкової сировини до виходу готової продукції. Паралельність – принцип раціональної організації процесів, що характеризує ступінь поєднання операцій у часі. Паралельність припускає повну або часткову одночасність проходження технологічно пов'язаних виробничих процесів. Пропорційність – це забезпечення відповідності потужностей усіх з'єднаних виробничих підрозділів, пов'язаних між собою технологічним

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та впровадженням інновацій

маршрутом. Ритмічність – ступінь точності виконання завдання з випуску продукції в однакових кількостях в однакові проміжки часу. Спеціалізація передбачає обмеженість різноманітності елементів виробничого процесу в кожному виробничому підрозділі, а також скорочення номенклатури продукції, яка виробляється [5].

Пристаючи до проектування виробничого процесу або виробничої системи, слід виходити з раціонального використання викладених принципів. Рішення повинні обґрунтовуватись розрахунками порівняльної економічної ефективності можливих варіантів.

Література

1. Благих И. А., Сальников Д. Ю. Управление производственным циклом предприятия (организации). Проблемы современной экономики. 2010. № 4. С. 97–100.
2. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2010. 488 с.
3. Извекова І. М. Напрями удосконалення організації контролю якості продукції та його інформаційного забезпечення // Ефективна економіка. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3894>
4. Корінев В. Л., Гребінчук О. М. Оптимізація виробничих процесів в умовах функціонування потокових ліній. Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 2 (6). С. 27–36.
5. Організація виробництва: підручник/ред. А. І. Яковлев, С. П. Сударкіна, М. І. Ларка. Харків: НТУ “ХПІ”, 2016. 436 с.